

7.5.2010

Oikeusministeriö
Lainsäädäntöneuvos Liisa Vanhala
PL 25
00023 Valtioneuvosto

VIITE: OM 13/42/2009

Luonnos 1.12.2009 hallituksen esitykseksi sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetun lain muuttamiseksi

ITELLA OYJ:N LAUSUNTO

Oikeusministeriö on valmistellut laki muutosta, jonka tarkoituksena on helpottaa viranomaisten mahdollisuutta käyttää sähköistä tiedoksiantoa.

Laki sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa on viranomaistoimintaa koskeva yleislaki, joka määrittelee reunaehdot sille, miten viranomaisasiointia voidaan hoitaa sähköisesti. Laki ei säätele käytettävää teknologiaa tai sen toimittajaa. Lain yleisperusteluissa on kuitenkin lähdetty kokonaan yksittäisen järjestelmän eli rakenteilla olevan kansalaisen asiointitilin lähtökohdista. Niin yleisperusteluissa kuin nykytilan arvioinnissakin on kokonaan sivuutettu markkinoilla jo valmiina olevat sähköiseen tiedoksiantoon soveltuvat ratkaisut ja toimintamallit kuten Itella Oyj:n tarjoama NetPosti-palvelu ja sen viestinvälitysverkko sekä verkkopankkien e-laskuinfrastruktuuri. Näitä ratkaisuja käytetään jo laajasti ja on kaikkien etu, että käyttö voi jatkua ja laajentua entisestään myös uuden lain myötä.

Luonnoksessa esitetyistä perusteluista jää se kuva, että laki on viranomaistoimintaa koskevan yleislain sijaan rakenteilla olevaa kansalaisen asiointitiliä varten räätälöity erityislaki, jolla pyritään monopolisoimaan asiointitili ainoaksi mahdolliseksi tiedoksiantokanavaksi jo ennen sen valmistumista. Tämä ei ole kansalaislähtöistä tai kustannustehokasta toimintaa.

Lain perusteluissa tulisi tasapuolisesti käsitellä erilaista mahdollisuuksia tiedoksiannon tekemiseen sähköisesti. Koska kansalaisten asiointitili on vasta suunnitteilla, olisi erityisesti kiinnitettävä huomiota niihin järjestelmiin ja toimintatapoihin, jotka ovat jo olemassa ja kansalaisten käytössä.

Lain tarkoituksen toteutumisen kannalta olisi tärkeää, että viranomaiset käyttäisivät sellaisia sähköisiä järjestelmiä, jotka ovat jo kansalaisten käytössä. Tämä olisi kansalaisten kannalta helpoin vaihtoehto ja todennäköisesti kustannustehokas vaihtoehto, koska asiointi ei välttämättä vaatisi uusien järjestelmien luomista ja käyttöönottoa. Mitä enemmän sähköinen

Itella Oyj
lakiasiat

Ilona Rintanen
lakiasiat

Postintaival 7
PL 1
00011 ITELLA

puh. 020 452 8237
fax 020 451 5004

Kotipaikka: Helsinki
Y-tunnus 1531864-4, ALV rek.

tiedoksianto edellyttää erityisiä toimenpiteitä, sitä epätodennäköisempää on, että kansalaiset antavat suostumuksen siihen. Tällöin perinteisen kirjeen vastaanottaminen on helpompi ratkaisu eikä laki johda tarkoituksensa mukaisesti sähköisen asioinnin lisääntymiseen.

Olemme esittäneet yksityiskohtaisia muutosehdotuksia liitteessä.

Itella Oyj
Lakiasiat
Psta

Ilona Rintanen
lakiasiat

Liite: Yksityiskohtaiset muutosehdotukset

Ehdotamme seuraavia muutoksia lakiesitykseen.

5 §, yksityiskohtaiset perustelut

Ehdotetaan lisättäväksi loppuun: *Viranomaisen voi siis järjestää sähköisen tiedoksiannon toimittamisen myös esimerkiksi välittämällä sähköisen tiedoksiannon vastaanottajan suostumuksen mukaisesti kolmannen osapuolen tuottamaan palveluun.*

Perustelut: Tämä lisäys selkeyttää sitä, että myös NetPostin kaltaisen toimintamallin käyttö on mahdollista myös uuden lain mukaisesti tiedoksiantoissa. Sähköisiä tiedoksiantoja tulee voida vastaanottaa viranomaisjärjestelmien lisäksi myös yleisesti tarjolla oleviin sähköisten viestien vastaanottopalveluihin, kuten esimerkiksi verkkopankkeihin tai NetPostiin. Kansalaisia ei pidä pakottaa vastaanottamaan viranomaisviestejään yksinomaan viranomaisten päästä-päähän tarjoamiin palveluihin.

NetPosti on Itella Oyj:n tuottama järjestelmä, jossa kansalainen voi antaa tahdonilmaisun kirjepostinsa, siis myös viranomaisten tiedoksiantojen, sähköisestä vastaanottamisesta. Viranomaiset toimittavat lähes poikkeuksetta asiakkailleen lähetettävät asiakirjat tulostusoperaattorille. Jos viranomaisen on mahdollistanut lähettämiensä asiakirjojen sähköisen jakelun NetPostiin tulostusoperaattorin kanssa tehdyssä sopimuksessa ja vastaanottaja on antanut suostumuksensa sähköisestä vastaanottamisesta, jaellaan asiakirja vastaanottajan henkilökohtaiseen sähköiseen netposti-laatikkoon fyysisen postilaatikon sijasta. Vastaanottaja saa tiedon sähköisesti jaellun asiakirjan saapumisesta sähköpostilla ja/tai tekstiviestillä.

6 §, laki

Ehdotamme muutettavaksi;

Nykyinen muoto: *Viranomaisen on mahdollisuuksien mukaan tiedotettava sähköisten asiointipalveluiden käyttökatkoista.*

Ehdotettu muoto: *Viranomaisen on mahdollisuuksien mukaan tiedotettava sen omien sähköisten asiointipalveluiden käyttökatkoista.*

Perustelu: Nykyinen sanamuoto viittaa kaikkiin asiointipalveluihin yleisesti. Tarkoitus lienee kuitenkin tiedotusvelvollisuus viranomaisen omien (ei siis muiden tarjoamien) asiointipalveluiden osalta.

6 §, yksityiskohtaiset perustelut

Säännöksen yksityiskohtaisissa perusteluissa on käsitelty ainoastaan sitä vaihtoehtoa, että sähköinen asiointi tapahtuu viranomaisen itsensä tarjoaman sähköisen palvelun välityksellä. Perusteluissa pitäisi tulla paremmin esille, että viranomainen voi myös käyttää kolmannen osapuolen tarjoamaa palvelua, jolloin viranomainen ei voine vastata palvelunkäyttökatkoista tiedottamisesta.

18 §, laki

Ehdotamme muutettavaksi:

Nykyinen muotoilu: *Asiakirja voidaan antaa tiedoksi asianomaiselle sähköisenä viestinä hänen nimenomaisella suostumuksellaan ja viranomaisen tarjoamalla tavalla.*

Uusi muotoilu: *Asiakirja voidaan antaa tiedoksi asianomaiselle sähköisenä viestinä hänen suostumuksellaan ja viranomaisen mahdollistamalla tavalla.*

Perustelut: ”Viranomaisen tarjoaman tavan” merkitystä ei ole määritelty missään. Nykyinen sanamuoto voidaan tulkita myös siten, että vain viranomaisen omistuksessa oleva tai tuottama järjestelmä kelpaisi asiakirjan toimitusosoitteeksi. Sanamuodolla tavoiteltaneen ilmeisesti kuitenkin sitä, että viranomaisen ei ole pakko toimittaa asiakirjaa sellaiseen sähköiseen kanavaan, johon se ei esim. teknisesti pysty sitä toimittamaan. On tulkituksenmukaista, että asiakirjoja voidaan toimittaa vastaanottajan tahdonilmaisun (suostumuksen) mukaisesti myös kolmannen osapuolen tarjoamiin sähköisten viestien vastaanottopalveluihin, kuten NetPosti tai verkkopankit, mikäli viranomainen on mahdollistanut asiakirjojen toimitamisen tällaiseen palveluun.

18 §, yksityiskohtaiset perustelut

Ehdotetaan lisättäväksi ilmaisun”...viestinä hänen nimenomaisella suostumuksellaan ja viranomaisen tarjoamalla tavalla.” jälkeen: *Viranomaisen tarjoamalla tai mahdollistamalla tavalla tarkoitetaan kaikkia niitä tapoja, jotka viranomainen on omalta osaltaan päättänyt mahdollistaa vastaanottajalle sähköisten tiedoksiantojen vastaanottoon. Tällainen tapa voi olla myös kolmannen osapuolen tarjoama sähköisten viestien vastaanottopalvelu.*

Perustelu: Tämä lisäys selkeyttää sitä, että myös NetPostin, verkkopankkien ja muiden samankaltaisten toimintamallien käyttö on mahdollista myös uuden lain mukaisesti tiedoksiannoissa.